
Vergaderjaar 2011–2012

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1148

**BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN BUITEN-
LANDSE ZAKEN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 mei 2012

Hierbij bieden wij u het verslag aan van de Raad Buitenlandse Zaken van 23 april 2012.

De minister van Buitenlandse Zaken,
U. Rosenthal

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
H. P. M. Knapen

Birma

De ministers verwelkomden de verdere voortgang in het Birmese hervormingsproces en stelden vast dat de hervormingen hoopvol, maar nog niet onomkeerbaar zijn. Om de hervormers te ondersteunen, schortten de ministers de sancties tegen Birma op, met uitzondering van het wapenembargo, inclusief het verbod op de uitvoer van middelen die kunnen worden gebruikt voor interne repressie, dat met een jaar werd verlengd. Op deze manier wordt de hervormingsagenda van de regering gesteund, maar blijft de druk hoog om volledig aan de voorwaarden van de EU te voldoen.

Nederland herhaalde dat de sancties pas kunnen worden opgeheven als aan alle voorwaarden voor opheffing van de sancties – de onvoorwaardelijke vrijlating van alle politieke gevangenen, eerlijke en vrije verkiezingen en oprechte vooruitgang op het gebied van verzoening met de etnische minderheden – is voldaan. Nederland benadrukte in de discussie dat de algemene politieke situatie en de rol van het leger, inclusief de defensie-uitgaven, moeten worden meegewogen wanneer opheffing van de sancties aan de orde zou zijn. Nederland benadrukte ook het belang van aandacht voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen bij Europese investeringen in en handel met Birma.

Afghanistan

De ministers steunden de lange-termijn betrokkenheid van de EU bij Afghanistan na de transitie in 2014. Zij bespraken de noodzaak tijdens de NAVO-Top in Chicago in mei a.s. en tijdens de Afghanistan conferentie in Tokio in juli a.s. een krachtig signaal af te geven dat de EU ook na 2014 betrokken is bij de veiligheid van Afghanistan en bij de financiering van de *Afghan National Security Forces* in het bijzonder. Onder anderen Commissaris Piebalgs gaf aan dat de EU hiermee actief streeft naar het tegengaan van terroristische activiteiten vanuit Afghanistan. De EU zal in Chicago nog niet in staat zijn bedragen te noemen, aangezien deze voorwerp van discussie zijn in de onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader (MFK) van de Unie voor de periode 2014–2020. Daarnaast kwam het belang aan de orde van het bijdragen aan de sociaal-economische ontwikkeling van Afghanistan alsook de opbouw van de rechtsstaat, de bestrijding van corruptie, het bevorderen van het respect voor mensenrechten en de positie van vrouwen in het bijzonder. De EU spreekt de Afghaanse regering aan op de verplichtingen die ze zelf tegenover de internationale gemeenschap is aangegaan. Electorale hervormingen vormen daarbij een primair aandachtsgebied.

Hoge Vertegenwoordiger (HV) Ashton bevestigde dat co-locatie van de EU-delegatie en ambassades van EU-lidstaten juist in Kaboel nuttig kan zijn. Zij zegde toe de mogelijkheden hiertoe verder te onderzoeken.

Syrië

De Raad verwelkomde de unanieme aanname van de VNVR-resoluties van 14 en 21 april jl., waarmee onder andere een waarnemersmissie (UNSMIS) van 300 militaire waarnemers, aangevuld met civiele staf, voor 90 dagen wordt geautoriseerd. De waarnemersmissie moet toezien op het staakt-het-vuren en de implementatie van alle onderdelen van het zes-puntenplan van VN- en AL-gezant Annan. De ministers benadrukten de inspanningen van Annan krachtig te steunen en riepen de VNVR-leden op hun invloed aan te wenden om zeker te stellen dat de VNVR-resoluties

volledig worden geïmplementeerd. Aanhoudende druk op Rusland blijft daarbij noodzakelijk. De EU en de lidstaten gaven aan klaar te staan om op verzoek ondersteuning te bieden om bij te dragen aan het slagen van de waarnemersmissie.

Tegelijkertijd spraken HV Ashton en de ministers hun zorgen uit over de fragiele situatie in Syrië en het aanhoudende geweld. De Raad riep de Syrische regering op haar verplichtingen volledig na te komen en haar troepen terug te trekken uit de steden. De Raad herhaalde zijn zorgen over de humanitaire situatie in het land en riep de Syrische autoriteiten op om onmiddellijke, ongehinderde en volledige toegang te verlenen tot alle delen in het land zodat humanitaire hulp, inclusief medische zorg, kan worden verleend. De EU en de lidstaten hebben momenteel gezamenlijk ruim 35 miljoen euro beschikbaar gesteld voor noodhulp aan Syrische burgers, inclusief aan Syrische vluchtelingen in de regio. De EU verwelkomde de bijdragen van buurlanden van Syrië die vluchtelingen opvangen. Zoals gemeld tijdens het Algemeen Overleg met de Tweede Kamer op 19 april jl. doneert Nederland 1 miljoen euro aan UNHCR ten behoeve van de opvang van Syrische vluchtelingen in de regio, met name in Turkije, in aanvulling op eerdere en ongeoormerkte bijdragen.

Tevens verwelkomde de EU de inspanningen van de Syrische Nationale Raad (SNC) en andere oppositiegroeperingen om een gezamenlijke visie neer te leggen voor het nieuwe Syrië. Zoals toegezegd tijdens voornoemd Algemeen Overleg is bij dit verslag de door de Syrische Nationale Raad (SNC) opgestelde «*roadmap*» voor de transitie in Syrië gevoegd¹. Deze werd verspreid tijdens de *Friends of Syria* bijeenkomst te Istanbul op 1 april jl.

Om de druk op het regime-Assad verder op te voeren, besloot de Raad tot nieuwe sancties tegen het regime in de vorm van een exportverbod op luxegoederen en aanscherping van de beperkingen op de export van *dual use* goederen. Deze maatregelen worden in de komende periode verder uitgewerkt. De EU zal haar sanctiebeleid voortzetten zolang de onderdrukking voortduurt. Mede op voorstel van Nederland riep de EU alle Syriërs op zich te distantiëren van het regime-Assad.

Mali

De Raad steunde de inzet van onder andere ECOWAS in Mali en verwelkomde het ondertekenen van de raamovereenkomst die voorziet in een transitieperiode met een interim-president, -premier en -regering van nationale eenheid. De Raad riep alle betrokkenen op tot spoedige implementatie van de raamovereenkomst, een onmiddellijk einde aan het geweld in het noorden van Mali en het respecteren van de territoriale integriteit van Mali. De ministers spraken hun zorg uit over de groeiende aanwezigheid van Al Qaeda en daaraan gelieerde groepen in het noorden van Mali, alsook over de dreiging die hiervan uitgaat. De Raad veroordeelde alle terroristische activiteiten en riep partijen op internationaal recht en mensenrechten te respecteren en humanitaire toegang te verlenen.

De EU volgt de ontwikkelingen nauwgezet en verklaarde zich bereid in samenwerking met ECOWAS, de Afrikaanse Unie (AU) en andere internationale partners, de transitie onder civiele leiding naar burgergezag te ondersteunen. Nederland benadrukte dat de EU-ontwikkelingssamenwerkingsprogramma's met de Malinese overheid die zijn stilgelegd, opgeschort moeten blijven totdat een acceptabele oplossing voor de constitutionele crisis is gevonden. Humanitaire hulp en hulp die via NGO's

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

rechtstreeks aan de bevolking ten goede komt, zullen zoveel mogelijk doorgang vinden.

De recente ontwikkelingen in Mali en bredere uitdagingen in de regio op het gebied van veiligheid, ontwikkeling en de humanitaire situatie, bevestigen de noodzaak van versterking van veiligheidsstructuren in de regio en snellere implementatie van de EU-Sahelstrategie, waaronder het uitrollen van de civiele GVDB-missie in de Niger in juli 2012.

Nederland wees op de vele dreigingen in de regio, waaronder drugsmokkel, gijzelneming en bedreiging van cultureel erfgoed. Deze vragen om een geïntegreerde benadering door de EU ter ondersteuning van de activiteiten van regionale organisaties en de VN, zodat deze dreigingen op de meest effectieve wijze kunnen worden bestreden. Ook andere delegaties wezen op de samenhang tussen verschillende problemen in de regio en het belang van een geïntegreerde aanpak.

Sudan en Zuid-Sudan

De Raad uitte zijn zorgen over de escalatie van de situatie tussen Sudan en Zuid-Sudan en riep beide landen op om het geweld, zowel direct als indirect, onmiddellijk te staken, troepen terug te trekken en provocerend optreden te vermijden. HV Ashton wees erop dat de bereikte resultaten in beide landen in gevaar zijn. Indien het geweld voortduurt, is dit aanleiding de samenwerking te herzien.

De Raad verwelkomde het besluit van Zuid-Sudan zich terug te trekken uit Heglig, na de brede internationale veroordeling van deze interventie, en riep Zuid-Sudan op dergelijke aanvallen niet nogmaals uit te voeren. De Raad riep Sudan op de terugtrekkende troepen niet aan te vallen en veroordeelde de Sudanese luchtaanvallen en de gerapporteerde interventies door Sudanese troepen op het grondgebied van Zuid-Sudan. De ministers riepen beide partijen op terug te keren naar de onderhandelingsstafel en met steun van het *AU High level Implementing Panel* tot overeenstemming te komen over de nog uitstaande kwesties van de *Comprehensive Peace Agreement*. HV Ashton benadrukte dat overeenstemming moet worden gevonden over de verdeling van de olie-inkomsten. De regering van Sudan en de *SPLM North* moeten zich daarnaast inspannen om het conflict in Zuid-Kordofan en *Blue Nile* op te lossen. De Raad riep tot slot Sudan en Zuid-Sudan op om als eerste, onmiddellijke stap de afspraken in het non-agressie en samenwerkings-MoU van 10 februari jl. na te komen.

Nederland en HV Ashton vroegen aandacht voor de aanval op een kerk in Khartoum op 20 april jl. Nederland wees daarnaast op de noodzaak eraan te blijven werken dat verdachten tegen wie een aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, zoals de Soedanese president Bashir en de gouverneur van Zuid-Kordofan Haroen, alsnog aan het Internationaal Strafhof worden overgedragen.

HV Ashton onderstreepte dat de EU op alle niveaus tracht de situatie te de-escaleren en daarmee zal doorgaan. EUSV Marsden, bijvoorbeeld, is in voortdurend contact met de vertegenwoordigers van de AU en de VN over stappen die kunnen bijdragen aan een snelle oplossing.

Guinee Bissau

De Raad veroordeelde de coup in Guinee Bissau en eiste een onmiddellijk herstel van het gezag van de wettige regering en het voortzetten van het democratische verkiezingsproces. De Raad zal de door de coupgelegers in

het leven geroepen regeringsinstanties niet erkennen. Schenders van mensenrechten moeten ter verantwoording geroepen worden. Buitenrechtelijk gedetineerden moeten onvoorwaardelijk worden vrijgelaten. De EU steunt de inzet van de VN en ECOWAS om de stabiliteit te herstellen en democratie en respect voor mensenrechten in Guinee Bissau te bevorderen. De Raad besloot te onderzoeken tegen welke personen, die handelingen blijven verrichten of ondersteunen die een bedreiging vormen voor de vrede, veiligheid en stabiliteit van Guinee Bissau, restrictieve maatregelen kunnen worden getroffen.

Nederland wees op de bedreigingen als gevolg van drugssmokkel via Guinee Bissau en de regio. De situatie noopt tot een alomvattende aanpak.

Midden-Oosten Vredesproces

De ministers hebben van gedachten gewisseld over recente ontwikkelingen in het Midden-Oosten Vredesproces (MOVP) en het vervolg van het Kwartet-onderhandelingstraject.

Op 17 april jl. is de brief van president Abbas met de hoofdlijnen van de Palestijnse vredesinzet aan premier Netanyahu overhandigd. HV Ashton heeft er bij premier Netanyahu op aangedrongen te reageren op deze brief. Geconcludeerd werd het resultaat van deze briefwisseling af te wachten, en tijdens de bijeenkomst in mei verder over dit onderwerp te spreken.

Nederland heeft onder verwijzing naar recente incidenten met EU-documenten over het MOVP nogmaals bij HV Ashton aangedrongen op adequate maatregelen om toekomstig lekken en andere vormen van niet-integere omgang met informatie te voorkomen. HV Ashton bevestigde dat het uitlekken van EU HoMs-rapporten en andere informatie een probleem vormt en dat hieraan op korte termijn opvolging zal worden gegeven.

Iran

HV Ashton deed verslag van het overleg van de vijf Permanente leden van de VN-Veiligheidsraad en Duitsland (P5+1) met Iran over het Iraanse nucleaire programma in Istanbul op 14 april jl. Zij stelde dat het feit dat gesprekken gevoerd waren na een lange periode zonder dialoog relatief positief was, maar dat spoedig moet blijken of Iran serieus wil starten met besprekingen gericht op het naleven van internationale verplichtingen in relatie tot het Iraanse nucleaire programma.

Verschillende lidstaten benadrukten dat de druk op Iran onverminderd hoog moet blijven en dat de sancties strikt gehandhaafd moeten blijven om Iran te bewegen volledige openheid van zaken te geven over zijn nucleaire programma. Desgevraagd zei een vertegenwoordiger van de EDEO dat het niet mogelijk was eerder dan op 23 mei a.s. een volgende bespreking te houden, omdat voldoende tijd moet worden ingeruimd voor voorbereidende ambtelijke besprekingen.

Punten onder «Any Other Business»

Suriname

Nederland sprak ernstige zorg uit over de recente wijziging van de amnestiewet in Suriname. Nederland wees erop dat het Decembermoorden-proces de ontknoping nadert en stelde dat de

geamendeerde amnestiewet haaks staat op de internationale verplichtingen van Suriname om straffeloosheid tegen te gaan, mensenrechtenschendingen te onderzoeken en verdachten te vervolgen. De wet is in strijd met fundamentele waarden en normen die ten grondslag liggen aan de relatie tussen de EU en Suriname. Nederland benadrukte voorts het belang van de ondersteuning van de rechtstaat en van de onafhankelijkheid van rechters in Suriname, inclusief de leden van de krijgsraad, en vroeg om blijvende betrokkenheid van de EU bij de ontwikkelingen in Suriname, onder meer door het voeren van een dialoog op basis van artikel 8 van het Verdrag van Cotonou. HV Ashton liet weten de Nederlandse verzoeken te ondersteunen.

Bahrein

Op verzoek van de Deense minister van Buitenlandse Zaken deelde HV Ashton mee dat de rechtszaak tegen de Bahreins/Deense politieke gevangene Abdulhadi Al-Khawaja op 30 april a.s. zal plaatsvinden. De heer Al-Khawaja is sinds begin februari in hongerstaking. Met steun van Nederland, heeft de EU samen met Denemarken haar zorgen over de kwestie overgebracht aan de Bahreinse autoriteiten. De ministers riepen op de kwestie nauwlettend te blijven volgen. HV Ashton bracht op 24 april jl. opnieuw een verklaring uit waarin ze haar zorg herhaalt en de Bahreinse autoriteiten andermaal oproept snel tot een oplossing te komen.

Argentinië

Spanje vroeg aandacht voor de nationalisatie van een investering van een Spaanse oliefirma door Argentinië. De Spaanse minister onderstreepte de onwettigheid hiervan en wees op de strijdigheid met bilaterale en EU-akkoorden. HV Ashton bevestigde dit en zei dat verder zal worden bezien welke maatregelen de EU in reactie op deze handelingen kan treffen. Meerdere ministers spraken expliciet hun steun uit voor dit verdere onderzoek.